

Marks kommun, Barn- och utbildningsnämnden
bun@mark.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Örbyskolan F-6 i Marks kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Marks kommun att senast den **30 september 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten (påtalade brister) samt de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan.

De omständigheter som råder med anledning av Covid-19

Skolinspektionen är medvetna om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Skolinspektionen har satt uppföljningstiden med hänsyn till situationen.

Särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Marks kommun inte uppfyller författningskraven avseende särskilt stöd.

Åtgärder

- Se till att rektorn säkerställer att de elever som är i behov av särskilt stöd får det särskilda stöd som utredningen visar att de har behov av genom att åtgärdsprogram utarbetas som innehåller konkreta och utvärderingsbara åtgärder för arbetet med det särskilda stödet, så att det framgår på vilket sätt och i vilken omfattning eleven ska få stöd. Elever ska ges särskilt stöd i alla ämnen som utredningen visat att eleven är i behov av (*3 kap. 7–10 §§ skollagen [2010:800] och Läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet [2010:37], nedan Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar*).

Bakgrund

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn vid Örbyskolan F-6 inom området extra anpassningar och särskilt stöd. Skolinspektionens utredning har genomförts genom att skriftligt underlag har begärts in och granskats och därefter har intervjuer med lärare, elevhälsan och skolans rektor hållits på distans den 2–5 februari 2021.

Skolinspektionens bedömning och utredning

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med särskilt stöd på Örbyskolan F-6. Tillsynen visar att det föreligger brister i elevers åtgärdsprogram eftersom åtgärder inte alltid omfattar konstaterade behov och det framgår inte alltid i alla delar hur stödet ska ges vad gäller omfattning och innehåll, vilket bland annat innebär att det finns en otydlighet vilket stöd som faktiskt ges eleverna. Vidare har det kommit fram brister i att beslut om särskilt stöd inte alltid fattas för elever som i praktiken ges sådant stöd samt att det inte är tydligt inom skolenheten vilka åtgärder som utgör extra anpassningar eller särskilt stöd, vilket innebär en risk att elevers stödbehov inte tillgodoses på ett adekvat sätt.

Tillsynen visar också att det finns vissa riskfaktorer i arbetet med att skyndsamt utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd vid skolenheten. Lärarna ger en beskrivning av att de upplever att det, efter att kartläggningen lämnats till elevhälsan, inte händer så mycket och att återkopplingen från elevhälsan kan dröja. Lärare och elevhälsa uppger att det kan ta lång tid innan en utredning om särskilt stöd blir färdigställd om exempelvis externa aktörer är inblandade, vilket även rektor och biträdande rektor bekräftar. Skolinspektionen bedömer att ovanstående uppgifter är omständigheter som kan försvåra arbetet med att skyndsamt utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd, vilket i sin tur kan medföra att elever inte ges det stöd som de behöver.

Tillämpliga bestämmelser

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen).

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning

Utredningen visar att det på skolenheten i vissa fall finns oklarheter i vilka åtgärder som ses som extra anpassningar respektive särskilt stöd och att det leder till att åtgärdsprogram inte alltid upprättas för elever på ett korrekt sätt. Personal ur elevhälsan nämner att på lågstadiet ser man stödet mer som extra anpassningar och då blir det inte ett åtgärdsprogram. Rektor uppger i intervju att man inte kommit till en generell nivå där processen fungerar fullt ut men att man är på väg. Av inlämnad dokumentation framgår att såsom extra anpassning för en elev nämns "särskilt stöd i grundläggande matematik". Vidtagna stödåtgärder är i flera fall otydliga vad gäller utformning och innehåll vilket innebär att det blir otydligt vilket stöd eleverna faktiskt får. I ett elevunderlag visar utredningen att eleven är i behov av särskilt stöd men eleven erhåller initialt endast extra anpassningar. Först flera månader senare utarbetas ett åtgärdsprogram för eleven. Av åtgärdsprogrammet framgår att eleven har behov av "riktat stöd i matematik och svenska". Detta trots att utredningen visar att eleven riskerar att inte nå kunskapsmålen i sex ämnen. I ett annat elevunderlag finns uppgifter om en elev som av utredningen inte bedömts vara i behov av särskilt stöd men som innan, under och efter utredningen har all undervisning i ett specifikt ämne i en annan grupp än sin ordinarie undervisningsgrupp. Av dokumentationen framgår vidare att flera stödåtgärder är otydligt utformade, bland annat vilket stöd som ges i vilka ämnen.

Lärarna upplever det bekymmersamt att de inte är med när elevernas behov av stöd och särskilt stöd diskuteras, då lärarna känner eleverna bäst och vet vilka åtgärder som redan prövats. Rektor har vid intervju beskrivit att lärarna på skolan är duktiga på extra anpassningar men att de behöver mer stöttning i vad särskilda stödåtgärder innebär. Rektor uppger även att det behövs fortsatt arbete i processerna kring vad särskilt stöd innebär.

Motivering till val av verktyg

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Verksamheten vid Örbyskolan F-6 uppfyller inte författningarnas krav i enlighet med vad som angetts ovan. Bristen framstår inte som mindre allvarlig. Skolinspektionen finner därför skäl att förelägga Marks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Fredrik Johansson	<small>2021-05-17</small> X Fia Rosholm
---------------------	--

Signerat av: Fredrik Johansson

Signerat av: Fia Rosholm

Fredrik Johansson
Beslutsfattare

Fia Rosholm
Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se